

FIBI SÁNDOR

SZEPTEMBERI ÁHÍTAT...

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 HRBÁCSÉK-NOSZÉK MAGDALÉNA
IDŐUTAZÁS GALÁNTÁN
- 3 FIBI SÁNDOR:
SZEPTEMBERI ÁHÍTAT...
- 4 PETRES CSIZMADIA GABRIELLA:
RÉCSEI NOÉMI, AKINEK MINDIG
EGY KÉRDÉSSSEL TÖBB VAN
A TARSOLYÁBAN
- 7 KÉRI KATALIN:
DE GERANDO ANTONINA
PEDAGÓGIÁJA
- 11 URBÁN PÉTER:
JÁTÉKBARÁT ISKOLÁK, AVAGY MIÉRT
NEM LUXUS JÁTSZANI TANÍTÁS ALATT
- 14 VAJNER CSILLA:
AZ ÉRTÉKELÉS MINT AZ ISKOLAI TEL-
JESÍTMÉNY EGYIK ALAPTÉNYEZŐJE
- 16 TÓTH GIZELLA:
KÖZELÍTÉSEK A MAGYARORSZÁGI ÉS
SZLOVÁKIAI ROMA IRODALOMHOZ
(1. RÉSZ)
- 19 IVAN KALAS:
PROGRAMOZÁS ÁLTALÁNOS
ISKOLÁBAN: KIVÉTELES LEHETŐSÉG
ÉS EGYEDI KIHÍVÁS
- 21 VARGA EMŐKE:
IRODALMI ÉS KÉPI TRENDEK AZ
ANYAORSZÁGI KORTÁRS MAGYAR
GYERMEKKÖNYVEKBE
- 24 JAKAB VERONIKA:
GONDOLATOK A GIMNÁZIUMOK ÉS
SZAKKÖZÉPISKOLÁK MÁSODIK OSZ-
TÁLYA SZÁMÁRA KÉSZÜLT NYELVTAN-
KÖNYV SZÓFAJTANI FEJEZETÉRŐL
- 27 VERBÓK BOGLÁRKA:
A MAGYAR MINT ANYANYELV, KI-
SEBBSÉGI ÉS IDEGEN NYELV OKTATÁSI
KÉRDÉSEI ÉS OKTATÁSI SEGÉDLETEI
- 29 ZOLCZER PÉTER:
A NYELVTANULÁST ELŐSEGÍTŐ
ÁLTALÁNOS KÉSZSÉGEK (4. RÉSZ)
- 30 NAGY LEHOCKY ZSUZSA:
EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK
- 31 RAVASZ MÓNIKA:
BÁBJÁTÉKKAL TÖRTÉNŐ SZÖVEG-
FELDOLGOZÁSOK ÓVODÁS KORÚ
GYERMEKEK SZÁMÁRA (1. RÉSZ)
- 33 CSICSAY ALAJOS:
KI LÁTOTT MÁR FANTOMEMLŐST
- 35 ISKOLAHÍREK
- 36 AZ SZMPSZ BESZÁMOLÓI
- 37 HÁZUNK TÁJA

E gondolatok írásakor még szinte éget az augusztusi napsugár, de véleményem szerint a legtöbb pedagógus és diák gondolatai már nem a nyaralás, hanem a szeptemberi tanévnyitó és az azt követő tíz hónapnyi munka körül csaponganak. A gondoskodó szülők már minden bizonynyal befejezték a szükséges tanszerek, iskolai kellékek beszerzését, sőt biztosan abbahagyták a részükről egyébként teljesen jogos morgolódást amiatt, hogy nagyon sok iskola teljesen pontosan meghatározta, hogy mennyi – és főleg milyen – tollat, grafit- és színes ceruzát, rajzlapot és színes papírt, ilyen-olyan füzetet, vonalzót, tolltartót, tornaruhát, tornacipőt kell beszerezni a gyermekek számára, hiszen előfordulhat az is, hogy az előírás ellen vétő tanuló számára nem lesz problémamentes az iskolakezdés. Elgondolkodtató, hogy olyan iskolák is akadnak, amelyek nagyon határozottan előírják még azt is, hogy kizárólag radírozható örökírókat használhat a kis nebuló az iskolában, amelyből már az szeptemberi első ellenőrzéskor legalább háromnak ott kell lapulni az új tolltartóban. Kedves érintettek, valóban ez lenne az iskola részéről a legfontosabb elvárás a diákkal és az egyébként mélyen tisztelt szülővel szemben...?

Ha most cinikus akarnék lenni, minden bizonnyal még meg is dicsérném ezeket az iskolákat, hiszen nagyon tanulékonyak. Az iskolai munka minőségének jogosan elvárt fokozása és a szülőkkel való együttműködés hatékonyságának folyamatos javítása helyett lényegében ugyanazt teszik, amit a mi oktatásügyünk legfőbb irányító szerve, amely már hosszú évek óta nem az érdemi és rendszerszintű változások koncepciójának a kidolgozásában és beindításában látja az előrelépés lehetőségét, hanem szinte kizárólag a sokdrangú kérdésekre keresi a válaszokat. El kell ismerni, némelyre meg is találja a véleménye szerint legjobb választ, amelyekről azonban évek múlva kiderül, hogy azért mégis rossz volt a döntés... Bizonyára mindannyian emlékszünk arra, hogy jónéhány évvel ezelőtt a minisztérium egyfajta sajátságos indoklás alapján – ám minden előzetes érdemi konzultáció és megegyezés nélkül – úgy döntött, hogy az ország alapiskolaiban a harmadik évfolyamtól kezdve kizárólag angol nyelvet szabad és kell első idegen nyelvként tanítani. Az iskoláknak tehát nagyon sürgősen olyan pedagógusokat kellett találniuk, akik szakmai szempontból képesek ennek

a feladatnak a megoldására, és mire ezt a feladatot teljesítették, a minisztérium megváltoztatta a hajdani döntését, és ettől a most kezdődő tanévtől immár engedélyezi bármely más nyelv első idegen nyelvként való tanítását. Ugye, milyen következetes a központi irányítás... De hasonló a helyzet az óvodai neveléssel kapcsolatban is. A nemzetközi PISA-felmérésekben immár évek óta ismétlődő katasztrofális eredmények felszámolásának szinte egyetlen lehetőségét a minisztérium vezérkara abban látta, hogy a gyermekek hároméves koruktól kötelezően látogassák az óvodát. Igaz, hogy az óvoda alapvető küldetése teljesen más, mint a szövegértés színvonalának gyors emelése, az is igaz, hogy az óvodahálózat jelenlegi állapota nem teszi lehetővé az összes három-hat éves gyermek beiskolázását, mégis sokáig úgy tűnt, hogy ezek az egyértelmű tények és érvek nem tántorítják el az érintetteket attól, hogy tervük megvalósítását így vagy úgy, de beindítsák. Jelenleg ott tartunk, hogy ezen elképzelés megvalósításának a terve nem bukott meg, csak néhány évvel eltolódott. Pedig annyira egyértelmű és a döntéshozók számára is intő lehetne Vekerdy Tamás figyelmeztetése, mely szerint nem az óvodáknak kell felnőni az alapiskolák szintjéhez, hanem az alapiskola első és második évfolyamának kellene alkalmazkodni az óvodákban végzett munka minőségéhez és milyenségéhez. És folytathatnánk a sort, a negatív példákat... Számunkra például rendkívül jelentős a minisztérium azon döntése, mely egyértelművé tette végre, hogy iskoláinkban a szlovák nyelvet idegen nyelvként kell tanítani, vagyis nem a nyelvtanközpontúság, a definíciók, a névszók ragozási mintáinak elszajkózása, a számtalan ilyen-olyan nyelvtani és helyesírási kivétel bemagoltatása, az irodalom és irodalomelmélet, a lexikális ismeretek tanítása a legfontosabb feladat, hanem mindenek előtt a tanulók kommunikációs képességének a fejlesztése, tehát az, hogy diákjaink szlovák nyelven is képesek legyenek teljes értékűen kifejezni a gondolataikat. Sajnos, a jelenleg szlovák nyelvet tanító kollégák az egyetemi képzés során teljesen más módszertani felkészítésben részesültek. Azt tanulták ugyanis, hogyan kell a szlovák nyelvet anyanyelvként tanítani – és valljuk be őszintén, hogy közülük sajnos többen nem képesek probléma nélkül átállni egy teljesen másfajta szemléletre. Nem elég ugyanígy nagyon határozottan kijelenteni, hogy a

szlovák nyelv tanításában a kommunikáció fejlesztése a legfontosabb feladat, ha a HOGYAN, MIKÉNT? kérdésekre az érintettek nem tudják a választ. A válasz megtalálását, vagyis a sikeres átállást nem segítik a jelenleg használatban lévő tankönyvek, de a legszükségesebb módszertani útmutatások is teljes mértékben hiányoznak. Elgondolkodtató az is, hogy az illetékes központi intézet mindmáig nem tervezi a szlovák nyelv mint tantárgy tartalmának észszerű módosítását, és mindmáig egyetlen továbbképzési intézmény sem gondolt arra, hogy ezen a téren nyújtson szakmai segítséget a szlovák nyelvet tanító kollégáknak.

Ezen a téren sajnos a mi szakmai-módszertani folyóiratunk – a Katedra – sem ígérhet folyamatos segítséget, hiszen jelenleg lapunk további sorsa is eléggé bizonytalan. Az előző évhez hasonlóan ugyanis ebben a naptári évben is a pályázatunkban indokoltan kért anyagi támogatásnak – amely a lap kiadásához elengedhetetlenül szükséges – csak a töredékét kapta meg az arra egyedül illetékes állami intézménytől. A hiányzó pénzösszeget immár második éve a Bethlen Gábor Alap biztosította a kiadónk számára. E segítség révén vált lehetővé, hogy 2019-ben minden tervezett számunk eljusson az olvasókhoz. Nagyon szeretnénk, de legalábbis őszintén szeretnénk, ha ez a rendkívül kellemetlen helyzet a jövő naptári évben már nem ismétlődne meg, és a Katedra nyugodt körülmények között dolgozva teljesíthetné a magyar iskolák pedagógusaival és a diákok szüleivel kapcsolatos feladatait. Úgy érzem, e sorok írójának kötelessége lapunk olvasóinak a nevében is tisztelettel megköszönni a Bethlen Gábor Alap érintett szakembereinek és döntéshozóinak a lapunknak és ezáltal a magyar tanítási nyelvű iskoláink pedagógusainak nyújtott szinte közvetlen segítséget. Most talán ismét elmondhatnánk, hogy lám-lám, semmi új a nap alatt... Igen, hazai viszonyok között az előttünk álló évben is lényegében csak magunkra számíthatunk. Magunkra, saját erőnkre, tudásunkra, határozottságunkra és eltökéltségünkre, hogy a problémák ellenére is tudásunk legjavát nyújtva helytálljunk a katedrán a magyar tanítási nyelvű iskolák diákjainak érdekében és az érintett szülők bizalmának megőrzéséért. Ehhez kívánok minden kollégának sok lelki erőt, kitartást és sok sikert.

PETRES CSIZMADIA GABRIELLA

RÉCSEI NOÉMI, AKINEK MINDIG EGY KÉRDÉSSSEL TÖBB VAN A TARSOLYÁBAN

Szeptemberi rovatunkban egy szlovákiai magyar televíziós és rádiós műsorvezetővel, Récsi Noémivel beszélgettünk. A fiatal műsorvezető Zselízen született, a gimnáziumi évek után Pozsonyban, a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karán, a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken folytatta tanulmányait. Egyetemista kora óta az RTVS munkatársaként dolgozik, emellett számtalan önálló beszélgetőest szervezőjeként-moderátoraként is ismert.

■ Hogyan kerültél kapcsolatba a televíziós és rádiós műsorvezetéssel?

■ Évekkel ezelőtt a legkeresettebb közösségi média oldalán találtam egy felhívást, miszerint munkatársakat keresnek a Pátria Rádióba. Majdnem lecsúsztam a határidőről, mert relatíve későn jutott el hozzám az információ. Néhány nappal később értesítettek, hogy mehetek a meghallgatásra, majd mikrofonpróbára. Akkor, épp csak húsz évesen, alig hittem, hogy érdemesnek tartanak arra, hogy beszélgetéseket készítsék, műsort vezessek. Pedig így történt. Mivel az RTVS magában foglalja a rádiót és a televíziót is, néhány évvel később a TV-ben is kipróbálhattam magam. Visszagondolva, olyan kikíváns volt ez, amelyet életében csak néhányszor tapasztal meg az ember. Főleg kisebbségi közegben. Keveseknek adatik meg

a „jókor lenni jó helyen”-jelenség, ugyanakkor fontos hozzáfűznöm, hogy a szerencse mellett a kitartó munka garantálja a maradást, a fejlődést, a figyelmet és a sikert. Ez nem az a szakma, ahol kizárólag a feltétel nélküli sikerre kell számítani: az olykor kritikus hallgatói/nézői megjegyzések is hétköznapijaimhoz tartoznak. Egy ismert és elismert szlovákiai magyar zenész, Cseh Tamás mondta egyik műsoromban, hogy az a profi, akit lehet kritizálni, akit érhet külső kritika. Maximálisan egyetérték velem, hiszen a hallgató, néző, pejoratíve a „fogyasztó” nem kap információt arra nézvést, hogy mióta dolgozik az a műsorvezető a szakmában, mennyire sajátított el egy-egy témát, mennyire érzi magáénak azt a beszélgetést – a közönségünk arra van berendezkedve, hogy objektívan tájékoztassuk őket a világ eseményeiről, szórakoztassuk, elgondolkodtassuk. Akár hangulati elemként is tekinthetnek ránk.

■ Hogyan válik az emberből műsorvezető?

■ A kérdésre adott patetikusabb válasz úgy szólna, hogy erre születni kell, a logikus pedig úgy hangzik, hogy a természetes érdeklődés élteti, hozza lendületbe ezt az emberközeli szakmát.